

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Bijna christen!

En Agrippa zeide tot Paulus: gij beweegt mij bijna een christen te worden!

Handelingen 26:28

Koning Agrippa was een zoon van koning Herodus, van wie we in Handelingen 12 lezen, dat hij de apostel Jacobus ter dood liet brengen. Hij regeerde over bepaalde gebieden in het noorden van Palestina, terwijl hij door de Romeinen ook was aangesteld als beschermheer van de tempel in Jeruzalem. Samen met zijn zuster Bernice brengt Agrippa een bezoek aan de stadhouder Festus (de opvolger van Felix) in diens residentie te Caesarea, waar ook de in Jeruzalem gevangen genomen apostel Paulus verblijft, die zich inmiddels op de keizer heeft beroepen. Festus legt aan Agrippa "het geval Paulus" voor, waarmee hij, Festus, toch wel de nodige moeite heeft. En koning Agrippa wil die man, die zoveel opspraak in de wereld verwekt, wel eens zien en horen.

En daar staat dan Paulus voor die twee machtige heren. En hij krijgt opnieuw gelegenheid om zich te verdedigen en te vertellen hoe de Heere zijn leven heeft geleid.

Paulus doet dat graag, want hij krijgt opnieuw een "kans" om het Evangelie te verkondigen. Hij vertelt van zijn bekering op de weg naar Damascus, en van de boodschap die hij van Christus' wege te brengen heeft. En wanneer hij dan begint te spreken over "de opstanding uit de doden", dan valt de heidense Festus hem in de rede: "gij raast, Paulus, de grote geleerdheid brengt u tot razernij!" Met andere woorden: Paulus, ge moet niet zo diep proberen in te dringen in de laatste levensvra-

gen, want dan raakt ge helemaal in de war!

Nu richt Paulus zich rechtstreeks tot Agrippa, de man, die wel schandelijk leeft, maar die toch nog, zij het dan op een afstand, een zekere eerbied heeft voor het Oude Testament. Paulus zoekt als het ware een ingang, om in het hart van Agrippa binnen te dringen. "Geloofst gij, o koning Agrippa, de profeten? Ik weet, dat gij ze gelooft!"

Nu wordt het gevaarlijk voor Agrippa, want hoewel hij er in de praktijk allerm minst naar leeft, in theorie stemt hij toch nog wel toe dat de profeten gezag hebben. En daarom zijn profeten voor Agrippa toch gevaarlijke mensen. Profeten zijn immers mensen, die zich boven koningen durven verheffen en ze niet ontzien.

En daarom: Agrippa moet uit de buurt van de profeten blijven, want profeten deinzen er niet voor terug om openbare en verborgen zonden aan de kaak te stellen.

Vroeger heeft zijn familie toch wat een last gehad van die Johannes de Doper. En nu wordt deze gevangene, deze Paulus ook al zo vrijmoedig, zo persoonlijk en op de man af. Agrippa's geweten begint onrustig te worden. Hij moet de deur naar zijn geweten maar gauw afsluiten. En Agrippa doet het met een "grapje", als hij zegt: "ge beweegt mij bijna een christen te worden!" Houdt nu maar op Paulus, want dat lukt u toch niet!

Zo reageert Agrippa spottend de ernst van Gods roepstem weg.

O, had Agrippa het reddingskoord, dat hem in de woorden van Paulus van Godswege werd toegeworpen, toch aangegrepen. Het zou tot zijn eeuwig behoud zijn geweest. Maar nee! Toen

Paulus in hoofdstuk 24 zich voor stadhouder Felix moest verantwoorden en toen sprak over het geloof in Christus en handelde over rechtvaardigheid en matigheid en het toekomstend oordeel, toen was Felix zeer bevreesd geworden, maar zonder dat die vrees hem op de knieën voor God bracht met de bede om genade. Het zou tot zijn eeuwig behoud zijn geweest. Maar Felix met zijn benauwd geweten had Paulus weggestuurd met de woorden: Voor ditmaal ga heen; en als ik gelegener tijd zal hebben bekomen, zo zal ik u tot mij roepen!"

"Voor ditmaal ga heen!" Ja, zo reageerde Felix op de boodschap van het Evangelie. Het was tot zijn eeuwige schade!

"Gij beweegt mij bijna een christen te worden!" Met deze spottende woorden reageert koning Agrippa op de boodschap van het Evangelie. Hij deed het tot zijn eeuwige schade!

Nee, zowel de reactie van Felix als die van Agrippa behoeft ons niet te verbazen. Het evangelie is niet *naar* de mens. Het geloof in Christus vraagt de kruisiging van ons vlees, van ons zondig bestaan, dat niet van genade wil leven. Er is almachtige genade voor nodig om ingewonnen te worden voor de Heere en Zijn dienst. En driewerf zalig, wanneer die genade in ons hart en leven mag worden verheerlijkt!

Alleen: breng dat wonder van genade niet en nooit in mindering op onze verantwoordelijkheid. En juist de genade leert ons dat wel af!

"Voor ditmaal ga heen!" Dat zei Felix. Felix, zo gij Gods stem dan *heden* hoort: gelooft Zijn heil- en troostrijk woord; verhardt u niet, maar laat u leiden!

"Gij beweegt mij bijna een christen te worden!" Dat zei Agrippa.

Let nu op Paulus! Daar strekt hij zijn gebonden handen naar boven, en hij spreekt: "Ik wenste wel van God, dat, en bijna en geheel, niet alleen gij, maar ook *allen*, die mij *heden* horen,

zodanigen werden, gelijk als ik ben, uitgenomen deze banden!"

Ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

Helaas is het vorige nummer van ons blad te laat verschenen. Onze excuses hiervoor. We hopen dat u dit nummer weer op tijd in uw brievenbus hebt gevonden. We konden deze keer 7 nieuwe abonnees inboeken, waarvan één in Zuid Afrika. Hij is niet de enige abonnee in dit land.

Aan giften werd f 75,- ontvangen, waarvoor onze hartelijke dank als mede voor de opgaven van de abonnees.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. Telefoon: 0172-474202. Postbank: 704350.

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk.

Versijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar: Ds. A. van Heteren, Voordijk 247, 2992 AL Barendrecht, telefoon 0180-613069.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 0172-474202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,60 per mm met een kolombreedte van 6 cm.

Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op geluidscassette en/of in braille, groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

Van de redactie

Inhoud

Ds. K. Hoefnagel schrijft een slotartikel over Gods heerlijke deugden, Ds. H. Polinder een laatste artikel over "Een vreemdeling hier beneên.: We willen beide predikanten hartelijk danken voor hun medewerking aan ons blad. Ds. P. den Butter schrijft een actueel artikel over "Aandacht voor Israël".

Zendingsdag Elburg

D.V. woensdag 23 juli in de Gereformeerde Kerk aan de Vrijheidsstraat 1. Aanvang 10.30 uur. Sprekers: Ds. J. Veenendaal te Elburg en Ds. H. Polinder te Genemuiden. 's Middags aanvang 14.00 uur. Sprekers: Ds. K. Visser te Werkendam, Ds. D.J. Budding te Waarder voor de S.E.Z. en Ds. K. Hoefnagel te Katwijk.

Ontmoetingsdag

D.V. zaterdag 20 september te Kampen in het kerkgebouw van de Gere-

formeerde Gemeente. Aanvang 's morgens 10.30 uur. Opening Ds. M.C. Tanis. Spreker: Ds. Hoefnagel. Aanvang 's middags 14.00 uur. Sprekers: Ds. P. Roos, Ds. B. de Rompf en Ds. G. Bouw.

Ds. D. Slagboom

Ds. D. Slagboom heeft nu u dit leest een operatie ondergaan. Nu we dit schrijven is onbekend hoe alles verder zal gaan. De Heere gedenke hem en de zijnen in Zijn gunst en ontferming. Voor hen die een kaart willen sturen geven we zijn adres door: St. Elizabethziekenhuis, afd. 3, kamer. 31, Simon Smitweg 1, 2353 GA Leiderdorp. Bezoek alleen na overleg met de familie. (071-4029737, fam. E. Slagboom).

Verschijningsdata

In de komende tijd zal ons blad D.V. verschijnen op 31 juli, 28 augustus en 11 september. Daarna weer gewoon elke veertien dagen. De copy dient uiterlijk de donderdag voor verschijningsdata binnen te zijn. Bij voorbaat hartelijk dank voor de medewerking in deze zaak. AvH.

Een vreemd'ling hier beneên (slot)

In dit slotartikel over het vreemdelingschap willen we enkele afsluitende opmerkingen maken.

We lezen in Hebreëën 11:9-10 dat Abraham in het land der belofte als in een vreemd land is geweest en in tabernakelen heeft gewoond want hij verwachtte de stad, die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is. Abraham leefde in de verwachting van de stad die komen zou. Die verwachting is ook kenmerkend voor het vreemdelingschap. Een vreemdeling is gericht op de toekomst. In Hebreëën 11:13-16 lezen we dat Abraham, Sara, Izak en Jakob hebben beleden dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren. Zij zochten een vaderland. Het vaderland wat zij zochten, was niet het land waaruit zij weggetrokken waren. Dan hadden ze tijd genoeg gehad om terug te keren naar het oude vaderland. Maar ze zijn begerig naar een beter, dat is naar het hemelse. Het leven van deze vreemdelingen op deze aarde is gericht op het vaderland, waar ze naar toe reizen. Hun verwachting wordt bepaald door het hemelse Sion, de stad die God heeft bereid voor degenen die Hem vrezen. De vreemdeling leert verlangen naar de dag dat hij thuis komt in zijn vaderland. Hier op aarde

zijn ze vreemdelingen die nog niet thuis zijn. Hun vreemdelingschap staat in het licht van de grote toekomst die wacht.

We willen luisteren naar wat Calvijn hier over schrijft in zijn Institutie. Hij heeft een hoofdstuk gewijd aan het vreemdelingschap op deze aarde onder de titel: "Overdenking van het toekomstige leven". Hij schrijft over de heerlijke toekomst die Gods volk te wachten staat het volgende:

"Die dag zal hun voor ogen staan, waarop de Heere Zijn gelovigen in de rust van Zijn Koninkrijk zal opnemen, van hun ogen alle tranen zal afwissen, hen zal bekleden met de klederen der heerlijkheid en der vreugde, hen zal weiden met de onuitsprekelijke liefelijkheden van Zijn genietingen, hen zal opvoeren tot de gemeenschap met Zijn hoogheid en eindelijk hen het deelgenootschap aan Zijn gelukzaligheid zal waardig keuren (Jes. 25:8, Openb. 7-17)".

Wat is de aarde dan voor Gods kinderen in het licht van deze hemelse heerlijkheid die Hij voor hen bereid heeft? In dat licht moet u dan ook de volgende uitspraak van Calvijn lezen:

"Indien de hemel ons vaderland is, wat is dan de aarde anders dan een oord van ballingschap?"

Op deze uitspraak van Calvijn is in de loop van de tijd al heel wat kritiek gekomen. Spreekt Calvijn hier niet te negatief over het leven in deze wereld? Heeft hij dan geen oog voor de gaven van de Heere hier op aarde?

Deze woorden moeten we goed lezen in zijn verband. Hij schrijft zelf: *"Dus, wanneer het aardse leven met het hemelse vergeleken wordt, is het niet twijfelachtig of het moet gemakkelijk veracht worden"*. Even verder zegt hij dat ons leven hier op aarde een wachtpost is, waarop de Heere ons geplaatst heeft, en die wij zolang moeten bewaren, totdat Hij ons wegroept.

In het licht van de hemelse heerlijkheid, krijgt de aarde en het leven hier op aarde een ander karakter. Het leven van de vreemdeling op aarde wordt gericht op de komende heerlijkheid.

Calvijn zegt er tegelijkertijd bij dat dit niet betekent dat de verachting van dit leven ondankbaarheid tegenover de Heere zou opwekken voor Zijn zegeningen die Hij in dit leven geeft. God geeft Zijn zegeningen en gaven hier op aarde aan ons opdat wij Zijn goedheid leren verstaan. Calvijn geeft het hoofdstuk dat volgt de titel mee: *Hoe men het tegenwoordige leven en zijn hulpmiddelen moet gebruiken*. Vanuit de Schrift laat Calvijn duidelijk zien dat een vreemdeling op aarde mag genieten van de goedheid die de Heere hem in dit leven bewijst. Hij geeft hier praktische aanwijzing voor het leven van een christen in zijn omgang met de goederen van deze wereld. Telkens blijkt de spanning: aan de ene kant het gebruiken van wat God ook gegeven heeft, aan de andere kant het besef dat dit leven niet het hoogste is.

De goedheid die de Heere nu bewijst op deze aarde, moet ons hart niet hechten aan deze wereld, maar ons juist opwekken om te verlangen naar de volkomen openbaring en genieting van Gods goedheid. *"Voordat Hij ons de erfenis der heerlijkheid openlijk schenkt, wil Hij door mindere bewijzen tonen, dat Hij onze Vader is."*

De Heere zorgt er ook telkens weer voor dat de Zijnen zich niet hechten aan deze wereld. Hij laat in hun leven ook de tegenslagen en de tegenspoed toe opdat ze de ijdelheid van dit leven telkens weer zouden in zien. Het kruis dat de Heere in dit leven oplegt is een middel om het vreemdelingschap te blijven beleven en als vreemdeling te blijven leven.

De volkomen gemeenschap met Christus zonder zonde en zonder onderbreking is voor Calvijn zo'n

wezenlijk element in het leven van een christen, dat hij niet anders kan spreken over de wereld en de tijd die een christen nog in deze wereld is.

Een vreemdeling is een vreemdeling op aarde omdat zijn hart verbonden is aan Christus. Door de Heilige Geest heeft hij de gemeenschap met Christus leren kennen en beoefenen. In Hem heeft de vreemdeling zijn zaligheid leren zoeken en vinden. Het hoogste voor een christen is dan ook de gemeenschap met God in Christus. *"Indien Gods tegenwoordigheid te genieten het hoogste geluk is, is het dan niet ellendig haar te missen?"*

Is het gemis van Gods tegenwoordigheid niet meer dan eens de praktijk in het leven van de christen? Is de gemeenschap met God in Christus, het beleven van Gods nabijheid in het offer van Zijn Zoon, niet een onderbroken gemeenschap? Daar kunnen allerlei oorzaken voor aan te geven zijn. Er kunnen zonden zijn die we (opnieuw) vasthouden. We kunnen een bepaalde zonde koesteren en vasthouden. We weten heel goed van deze zonde dat zij zonde is, maar we strijden er niet tegen. Ook dan verschaalt de gemeenschap met God. Dan gaat de Heere Zijn aangezicht verbergen. De Heere trekt Zich terug om te laten merken dat het tussen Hem en ons niet goed zit. Wanneer je dat meemaakt dat God Zijn aangezicht verbergt, merk je dat in je leven. Het gebedsleven wordt oppervlakkig. De gemeenschap met

God ervaar je niet meer. Het lezen van Gods Woord wordt almeer vorm. Op gegeven moment kun je het daar niet meer in uit houden. Want als God Zijn aangezicht verbergt, is dat bitterder dan de dood. We worden bedroefd over onze zonde en afwijkingen. De Heere brengt ons dan opnieuw tot bekering. We belijden onze schuld, en we hebben berouw over onze zonde(n). In die weg wil de Heere Zijn aangezicht weer over ons doen lichten. Het kan ook de aardsgezindheid zijn die een vreemdeling bij zichzelf ontdekt: *"Mijn ziel kleeft aan het stof"* (Psalm 119:25). Ook dan trekt de Heere zich terug en houdt Hij Zijn gemeenschap in. Die onvolkomen gemeenschap met de Heere, doet verlangen naar die volkomen gemeenschap. Dan is er nooit meer de zonde die in de weg staat. Hier is de vreugde van de gemeenschap met God. Gelukkig meer dan eens. Maar de vreemdeling hunkert naar meer, naar de volkomenheid.

Straks komt hij thuis. Zijn leven hier op aarde wordt bepaald door die thuiskomst, die hem wacht.

Bent u zo'n vreemdeling met dat verlangen om met Christus te zijn, Hem te zien gelijk Hij is? Dan bent u in die stad geen vreemdeling meer, maar u bent thuis. *"Alzo zullen wij altijd met de Heere wezen. Zo dan, vertroost elkander met deze woorden"* (1 Thess. 4:17-18).

H. Polinder.

Aandacht voor Israël

Enige tijd geleden werd in Gouda een vergadering gehouden, belegd door de deputaten van de Gereformeerde Gemeenten, die de zaken van de verkondiging van het Evangelie aan Israël hebben te behartigen. Tijdens die vergadering bleek, dat er binnen de Gereformeerde Gemeenten niet alleen een heel stuk bezinning op de vragen, die betrekking op Israël hebben, op gang is gekomen, maar ook dat er daadwerkelijk arbeid ter hand genomen wordt om Israël met het Evangelie in aanraking te brengen. Ik acht dat een buitengewoon verheugende ontwikkeling.

Voorbereidend werk

Bezinning op deze materie is binnen de Geref. Gemeenten nog maar van jonge datum. Al moet tegelijkertijd wel gezegd worden, dat er jaren geleden hier en daar ook al wel eens uit-

spraken gedaan zijn en dingen geschreven zijn die te kennen gaven, dat de zaak toch niet helemaal buiten de belangstelling en - nog belangrijker - buiten het gebedsleven stond. Tijdens de genoemde vergadering werd bijvoorbeeld gewezen naar wat Ds. J. Fraanje ten dezen wel eens schreef. Maar op het officiële kerkelijke niveau werd er niets gedaan.

Een van degenen, die de zaak ook via de prediking en lezingen her en der sterk onder de aandacht van het kerkvolk heeft gebracht, is Ds. R. Boogaard van Leiderdorp geweest. Wie deze predikant kent weet dat hij deze zaak sterk op het hart gebonden had gekregen en dat hij van daaruit op een voorzichtige en vooral ook bijbelse wijze spreekt en schrijft over de verwachting die er nog voor Israël mag zijn.

Wat hij en anderen met hem naar voren

hebben gebracht heeft niet nagelaten invloed uit te oefenen. De zaak kwam op de kerkelijke vergaderingen en een en ander leidde ertoe, dat er een deputaatschap werd benoemd om zich met de vragen die hier liggen bezig te houden. Aanvankelijk werd dit werk bij de deputaten voor de buitenlandse zending ondergebracht, maar daar heeft het niet lang gelegen. Er werd al spoedig een afzonderlijk deputaatschap voor in het leven geroepen en dat kreeg zelfs de vrije hand om daadwerkelijk met het werk in Israël te beginnen, zodra zich daartoe een geschikte gelegenheid voordeed.

Van de voortgang van het werk van dit deputaatschap werd op de vergadering in Gouda verslag gedaan. De opkomst naar deze vergadering bewees, dat de zaak meer en meer is gaan leven ook onder het kerkvolk. Al met al dingen waar we ons over mogen verheugen.

‘Gods weg met Israël’

Een stukje neerslag van de op gang gekomen bezinning is intussen ook op schrift gesteld. Het is van de hand van de secretaris van genoemd deputaatschap, Ds. C. Sonneveld van Veenendaal, die een boekje met een aantal bijbelstudies over Rom. 9-11 schreef dat de titel kreeg “Gods weg met Israël” en dat uitgegeven is bij Den Hertog in Houten. Het zou de moeite waard zijn een en ander uit dit boekje te citeren. Ik zal dat niet doen, maar ik volsta met de opmerking dat de schrijver heel duidelijk zijn overtuiging uitspreekt, dat er nog heilsverwachting voor Israël is. Hij vat het woord “Israël” in de tekst: “Alzo zal geheel Israël zalig worden” niet op in de zin, dat Paulus hier een geestelijk Israël zou bedoelen, wat dan weer verstaan moet worden van de kerk van het Nieuwe Testament, die de plaats van het oude volk Israël heeft ingenomen. Nee, Ds. Sonneveld leest “Israël” daar als een aanduiding van het volk der Joden in zijn totaliteit. Hij toont ook aan, dat als we deze opvatting huldigen we bepaald nog niet in chiliastische wateren terecht komen. Ik zou echter zeggen: Als u bij deze dingen geïnteresseerd bent - en wie zou dat niet moeten zijn? - leest u dan zelf.

Diverse meningen

Op de vergadering in Gouda bleek overigens wel, dat de meningsvorming nog in volle gang is. Ds. Silfhout, die de inleiding verzorgde en sprak over de vraag of de belofte van het land ook voor vandaag nog geldt, was erg voor-

zichtig. Hij durfde geen definitief antwoord te geven op de vraag, of in de huidige gebeurtenissen met Israël waar wij in onze tijd allen getuige van zijn, een vervulling van de profetie gezien mag worden. Zijn aarzelingen kwamen voort uit de gedachte, dat de bijbel immers leert, dat aan de terugkeer van Israël naar het land der vaderen bekering vooraf behoort te gaan. En omdat er van die bekering niets te bespeuren is, durfde hij van vervulling van de belofte niet te spreken.

Ds. Boogaard, eveneens aanwezig, gaf in de forumbespreking te kennen, dat hij deze aarzelingen niet heeft. Hij ziet in de gang der dingen met Israël metterdaad de hand des Heeren. Terwijl Ds. Moerkerken als forumlid als zijn mening te kennen gaf, dat hij niet gelooft, dat er voor een nationaal herstel van Israël nog een belofte in de Bijbel staat; beloften zijn er alleen voor een geestelijk herstel van dit volk.

Er zijn dus verschillende meningen, die sterk uiteenlopen. Hoe zou het trouwens ook anders kunnen? In ieder geval is het verheugend, dat er aandacht voor Israël is gekomen en voor Gods weg met dat volk. En dat die aandacht intussen ook resulteert in daadwerkelijke arbeid in Israël, waarbij onverkort wordt uitgegaan van de overtuiging, dat er voor de Jood, net als voor ons, alleen heil gelegen is in de geloofsovergave aan de ware Messias, de Heere Jezus. We kunnen alleen maar hopen en bidden, dat de Heere de ter hand genomen arbeid zal willen zegenen tot het ware heil van Joden.

Waarom?

Waarom ik op deze zaak de aandacht vestig? omdat Israël ons ter harte dient te gaan. Leven de Joden nog niet altijd onder het ‘deksel’? Is nog niet altijd het Evangelie van de enige Naam, die onder de hemel tot zaligheid geve-

is, voor hen bedekt en verborgen? Moet ons dat niet ter harte gaan? En als waar is wat Paulus schrijft, namelijk dat de Joden ‘beminden om der vaderen wil’ zijn, zal het dan niet zaak zijn, dat wij, die door hun ongehoorzaamheid barmhartigheid verkregen hebben (Rom. 11:30), nu ook barmhartigheid betonen? Daarom stemt het tot dankbaarheid als gemerkt mag worden dat er ook in de Geref. Gemeenten werk aangevat wordt dat beoogt Israël met de Christus in contact te brengen.

En verder signaleer ik deze ontwikkeling omdat het tot vreugde stemt als er van een principiële bezinning op de vragen die hier liggen, sprake is; een bezinning, waarbij niet over de noodzaak van bekering en geloof wordt heen gezien. Al te veel is er vandaag in de theologie die zich met de hier liggende vragen bezighoudt een tendens om te vergeten, dat er voor de Jood ook alleen heil gelegen is in bekering tot God en geloof in de Heere Jezus Christus (Hand. 20:21). Er is de zogenaamde twee-wegen-leer, die ervan uitgaat dat de Jood buiten het geloof in Christus om zalig zal worden. Daarnaast zijn er ook allerlei vage theorieën waarbij deze twee-wegen-leer weliswaar wordt afgewezen, terwijl het echter ook niet helemaal duidelijk wordt wat de boodschap die aan Israël gebracht moet worden, dan wel zal moeten zijn.

God zegene het werk, dat de Geref. Gemeenten ten dezen ter hand genomen hebben. Hij zegene eveneens het werk, dat vanwege onze eigen kerken ten behoeve van de Joden gedaan mag worden. God zegene Israël door aan dit volk in rijke mate Zijn Geest te willen schenken, opdat waar zal gaan worden, dat niet alleen het overblijfsel uit Israël het heil deelachtig mag zijn, maar dat ook geheel Israël zalig zal worden.

Den Butter.

Gods heerlijke deugden (12)

De serie artikelen over Gods deugden zou ik af willen sluiten met de overdenking van één der heerlijkste deugden, namelijk die der eeuwige zondaarsliefde. God is liefde. Daar is een volmaakte en eeuwige liefde van de Vader tot de Zoon, en van de Zoon tot de Vader. Vader en Zoon hebben de Heilige Geest volmaakt lief; de Heilige Geest heeft de Vader en de Zoon lief.

Die eeuwige liefde strekt zich echter ook uit naar zondaren.

God heeft Zijn liefde getoond in het zenden van Zijn Zoon naar deze gevallen wereld, niet om de wereld te veroordelen, maar opdat de wereld door Hem behouden mocht worden.

Deze liefde is zo groot en zo wonderlijk dat zij een ware wederliefde oproept in het hart van een mens-kind, die van nature geneigd is om

God en zijn naaste te haten! Als er liefde in het hart van een mens is tot de Heere, is dat enkel en alleen vrucht van Zijn liefde, uitgestort in het hart.

"Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad en Zijn Zoon gezonden heeft tot een verzoening van onze zonden", 1 Joh. 4:10.

We zien iets van de grootte van Gods liefde, als we bedenken WAT Hij gegeven heeft. Hij heeft Zijn Eniggeboren Zoon gegeven. Zijn éniige Zoon; Zijn eeuwige Zoon. Het liefste dat Hij had heeft Hij gegeven. De Heere heeft vele kinderen, maar Christus is Zijn Eniggeboren Zoon, van eeuwigheid!

Groot nu is Gods liefde dat Hij Zijn Zoon heeft gegeven, overgegeven. Gezonden, wég gezonden, uitgezonden naar een vijandige wereld! En dat om te zoeken en zalig te maken wat verloren is. Verloren in zonde en schuld! O wonder van Liefde!

Abraham toonde zijn liefde tot de Heere in het offeren van zijn zoon. De Heere toont Zijn liefde tot zóndaren in het offeren van Zijn Zoon! In een preek van Spurgeon las ik het volgende verhaal. 'Het volgende verhaal toont ons hoe dol ouders op hun kinderen kunnen zijn. In het verre oosten was er eens een familie die met de honger dood werd bedreigd. De radeloze ouders wisten niet meer hoe ze zichzelf en hun vier zonen in het leven moesten houden. De enige oplossing was dat één van de zonen zou worden verkocht als slaaf. Maar wie van de vier zou dat wezen? De oudste kwam niet in aanmerking. O nee, natuurlijk niet; hij was hun eerstgeborene, hun oudste! De tweede zoon leek echter zo veel op zijn vader, dat de moeder beslist weigerde om hem te verkopen. De derde jongen was echter sprekend de moeder, zodat de vader zei dat hij nog liever wilde sterven dan die zoon als slaaf te verkopen. De jongste dan? Maar ach, dát was hun Benjamin, hun oogappel, hun lieve jongen. De ouders kwamen tot de slotsom dat het dan maar het beste was om samen te sterven. Dat leek hun beter toe dan één van hun kinderen af te staan'.

Maar also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn Eniggeboren Zoon gegeven heeft...

Er wordt wel eens gezegd: Als God echt liefde is, waarom gebeurt er dan zoveel narigheid in de wereld? Men is dan blind ten eerste voor het feit dat de wereld niets dan narigheid verdient heeft, vanwege de zonde, maar ook

voor hetgeen God gedaan heeft voor deze verloren wereld. Want een ieder die in de Gift Gods gelooft, heeft het eeuwige leven, hier en nu al!

De liefde des Heeren blijkt niet alleen uit die wondere daad der liefde, de zending van Zijn Zoon, maar blijkt ook uit de prediking aangaande de Zoon, Die de Weg, de Waarheid en het Leven is. Door de prediking van Jezus Christus en Dien gekruisigd, welke plaats vindt in deze van God afgevalen wereld, worden zondaren getrokken uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht. Is dat geen liefde? Zondaren worden verlost van het verderf en gekroond met goedertierenheid. Dat alles als een bewijs van eeuwige zondaarsliefde.

De liefde van de Heere komt ook uit in de Zelfovergave van de Heere Jezus. Hij gaf Zichzelf. Nu, in de prediking ook. Hij gaat nóg rond om het verlorene te zoeken. Hij past het verworven heil toe door Woord en Geest. O wonderlijke liefde van de Zaligmaker! O wonderlijke liefde van de Heilige Geest, Die het mensenhart tot Zijn woning maakt en het leven vernieuwt door Zijn kracht. Is dat geen liefde?

Als God liefde is, waarom is er dan zoveel narigheid in de wereld? Al weer die vraag. Maar wat doen wij er aan, om die narigheid te verwijderen? Niets. Maar God doet er alles aan. In de zending van Zijn Zoon wordt de wederoprichting aller dingen al verzekerd. Er zal een nieuwe aarde komen, waar gerechtigheid wonen zal. Is dat geen liefde? De Heere had de wereld ook aan haar lot kunnen overlaten!

Intussen wordt dit alles bij het licht van Gods Woord en door het werk van de Heilige Geest geleerd en verstaan. Dan wordt alles een wonder. Want ik ga mezelf leren kennen. Het voorwerp der liefde zou het onderwerp van Gods toorn moeten zijn! Die in het hart uitgestorte liefde, vernedert, het verbreekt de natuurlijke vijandschap. Het veroorzaakt ook ware wederliefde. Met wederliefde gaat ook altijd smart gepaard over het weinige van die wederliefde en het teveel aan eigenliefde. Maar eenmaal zullen zij toch allen God eeuwig en volmaakt liefhebben met geheel hun hart en met alle krachten.

De lengte en breedte en hoogte en diepte van die Liefde is niet te peilen. Het oog des geloofs ziet de Eniggeborene ter helle neerdalen. Hij roept uit: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? Opdat deug-

nieten en rebellen, hoeren en tollenaars, stinkende zondaren en albedervers tot kind Gods aangenomen zouden worden. O, als mijn verstand zulks vatten wil, staat het verrukt, met eerbied stil!

Ook als de Heere er licht over geeft dat Zijn liefde een eeuwige liefde is. Een liefde zonder begin. Wie kan dat ooit peilen? Een liefde zonder eind. O, wie kan dat ooit verstaan? Hier vindt Gods kind stof tot aanbidding. Hoe meer hij zichzelf leert kennen, hoe groter de Heere wordt!

Wordt die liefde des Heeren altijd gevoeld en beleefd? Dat is een andere zaak. Maar die liefde Gods is en blijft een eeuwige liefde. In de weg van vernedering wort al meer verstaan: "Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde; daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid". Jer. 31:3.

In de weg der bekering voor God wordt die liefde gesmaakt. God betuigt door Zijn Woord en Geest dat Hij ons lief heeft. Een zoekende ziel mag er naar staan. Vraag maar veel of de Heere Zich, óók in Zijn liefde, aan u wil openbaren.

Wanneer wij spreken over Gods liefde voor zondaren, mogen we niet voorbijgaan aan een bijzonder middel, waaruit Gods liefde tot Zijn volk blijkt, namelijk de kastijding. "Want dien de Heere liefheeft, kastijdt Hij". Hebr. 12:6. Dat onderwerp is echter veelomvattend. Graag zou ik daar in een andere serie artikelen wat van willen zeggen. Maar dit kan wel vast gezegd worden, dat kastijding bij het kindschap hoort. God is een echte Vader. Hij bemint Zijn kinderen zeer. En daarom moet Hij ze ook kastijden. 'Opdat ze Zijner heiligheid zouden deelachtig worden'. Maar nogmaals, daarover een andere keer meer.

Zo hebben we in de afgelopen maanden iets proberen te zeggen van verschillende van Gods volmaakte eigenschappen. Wat is het een wonder van vrije genade dat de Heere Zich laat kennen. Hij openbaart Zich door Woord en Geest. Hij maakt gebruik van de middelen. Maken ook wij daar getrouw gebruik van? Want God te kennen is niet alleen groot, het is ook noodzakelijk! Anders zullen we een 'onbekende God' ontmoeten. En die God zal het ons aanzeggen: Ga weg van Mij, Ik heb u nooit gekend. Haasten we ons toch om ons levens wil!

Gods kind zal bij het sterven veel

onbekends tegemoet gaan. Hoe zal het gaan in de doodsjordaan? Waar zal mijn ziel dan zijn? Hoe zal dat alles zijn? Maar: hij zal geen onbekende God ontmoeten! Hij zal een God ontmoeten, Die hij heeft leren kennen in Zijn goedheid, onveranderlijkheid, heiligheid, verdraagzaamheid, almacht, alwetendheid, en liefde. In Zijn onbezweken trouw, in Zijn vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog.

Wat een zaligheid zal dat wezen. En zij zullen vervolgen de Heere te kennen. Daar is geen eind aan!

Maar daar zal bovenal die eeuwige zondaarsliefde bewonderd en bezongen worden! En het zal zingen in ons hart: 'Ik zal u hartelijk lief hebben, Heere, mijn God'!

K. Hoefnagel.

Mukhanyo Bijbelschool en de Stichting Stéphanos

In verschillende kerkelijke bladen hebben advertenties gestaan van de Stichting Stéphanos waarin een bijdrage werd gevraagd voor een te stichten gebouw van de Mukhanyo Bijbelschool in Kwa-Ndebele, Zuid-Afrika. Omdat uit die advertenties op geen enkele manier bleek dat het gaat om dezelfde bijbelschool waarbij ook deputaten Buitenlandse Zending zijn betrokken meenden deputaten er goed aan te doen via deze rubriek op de advertenties te reageren. Het gaat namelijk om het gebouw dat met steun van deputaten (70% van de totale kosten) gesticht zal worden in Kwa-Mhlanga in het voormalige Kwa-Ndebele. Het werk van Mukhanyo Bijbelschool is ontstaan op initiatief van Ds. M. Rebel, die daarin later werd opgevolgd door de predikanten P.J. Buys en C.W. Buijs. In het kader van deze relatie werd steun toegezegd voor het realiseren van een gebouw voor de gecentraliseerde cursussen o.l.v. Dr. P.J. Buys. Voor een klein deel van de totale kosten (30%) diende de beheerraad naar eigen middelen om te zien. In dat kader is o.a. bij de Stichting Stéphanos een steunaanvraag ingediend. De bedoelde advertentie is daarvan het gevolg. Deputaten wijzen erop dat het geld dat via de Stichting Stéphanos voor de bouw van de Bijbelschool wordt gegeven niet in mindering gebracht kan worden op de bijdrage die deputaten voor hun werk uit de kerken mogen verwachten. Namens deputaten, *Ds. H. Last, secr.*

Boekbesprekingen

J. Roodbeen, **Woorden van Spurgeon**, deel 1 en 2, elk 64 blz., f 12,50 per deel, Uitgeverij de Banier - Utrecht.

Het eerste deel bevat ook een korte levensbeschrijving van Spurgeon, het tweede deel een woord vooraf van Suzannah Spurgeon, de vrouw van Spurgeon. De in deze twee boekjes gepubliceerde fragmenten uit het werk van Spurgeon zijn goed bruikbaar als een eerste kennismaking met de wijze waarop Spurgeon het Evangelie bracht.

Drs. J.J. Poort, **Voetsporen van Calvijn**, 134 blz., f 19,50, Uitgeverij de Banier - Utrecht.

Dit lezenswaardige boek geeft informatie over de huizen waar Calvijn woonde, de kerken waar hij preekte, kathedralen, kloosters, paleizen en kastelen worden beschreven, het geboortehuis van Calvijn te Noyon en zijn graf op Plainpalais in Genève. Het graf is slechts een kleine vierkante steen met alleen de initialen J.C. Zo heeft Calvijn het zelf gewild. In zijn testament staat: "Ik wil begraven worden zonder eerbetoon." Calvijn achtte zich de geringste eer onwaardig: "zoveel zonden en zwakheden had ik altijd, dat ik niet anders zou verdienen dan honderdduizend keer door Hem verworpen te worden." Vandaar die soberheid en eenvoud. De laatste woorden uit het testament van Calvijn luiden: "verwachtende de dag van de welgelukzalige opstanding der doden."

Op reis langs Oude paden, J. van 't Hul, 150 blz., f 19,50, Uitgeverij de Banier - Utrecht.

Het boekje geeft een korte kennismaking met een aantal Engelse en Schotse predikers uit de 17e, 18e en 19e eeuw: Warburton, Boston, Huntington, Rutherford, Peden, Tiptaft, Philpot en Bunyan. Een behoorlijk aantal zwart-wit illustraties is opgenomen. De artikelen werden eerder gepubliceerd in het Reformatorisch Dagblad. Enkele zijn herschreven en aangevuld. Aanbevolen voor geïnteresseerden in de Engelse en Schotse kerkgeschiedenis en een nuttige reisgids voor hen die de plaatsen willen bezoeken waar deze predikers geboren zijn, gearbeid hebben en begraven zijn.

Andrew Matthew, **Bidden zonder ophouden**, 39 blz., f 7,50, Uitgeverij de Banier - Utrecht.

Dit kleine boekje wil opwekken tot voorbedding en hulp daarin geven: 31 dagen zijn stukjes opgenomen waar twee zaken behandeld worden: wat te bidden en hoe te bidden.

Ds. Joh. van der Poel, **Eben Haëzer**, Tot hiertoe heeft de Heere ons geholpen, 208 blz., f 39,90, Uitgeverij de Groot Goudriaan - Kampen.

Ds. Joh. van der Poel was een bekend en markant predikant behorende tot het kerkverband van de Oud Gereformeerde gemeenten. Toen hij veertig jaar in het ambt mocht staan heeft deze predikant enige episoden uit zijn leven te boek gesteld onder de titel: 'omwille van het nageslacht'. Hierin beschrijft hij hoe de Heere in zijn leven heeft gewerkt. Eerlijk vermeldt hij enkele voorvallen uit zijn eertijds. Het scheelde maar weinig of hij was in een tuchthuis terechtgekomen. Niet alles wordt aan papier toevertrouwd omdat men ook de zonden kan dienen door over de zonde te praten. Ook wordt beschreven hoe hij tot het predikambt gekomen is. Veel onderwijs heeft hij mogen ontvangen onder de prediking van de Chr. Geref. predikant Ds. Van Ree die toentertijd in Barendrecht stond. Ook andere predikanten komen we tegen. We lezen over het zalig afsterven van zijn eerste vrouw die overleed aan een hersentumor en na een lange tijd van benauwdheid tot ruimte mocht komen en sterk bepaald werd bij de inhoud van Psalm 45. We lezen over zijn tweede huwelijk, waar heel wat tegenop kwam, dat bevestigd werd door Ds. Lamain. Wonderlijke uitreddingen in het ziekenhuis worden vermeld. Aangaande het sterven van de moeder van Ds. Van der Poel schrijft de predikant op de hem kenmerkende wijze op blz. 80: "Alle mensen sterven wel, maar overlijden niet, want dat geldt alleen voor Gods volk. Overlijden betekent: Over het lijden, boven het lijden, voor eeuwig uit het lijden te gaan. Haar begravenis was een feestdag voor Gods volk." Ook lezen wij dat de predikant te geloven kreeg dat een kind dat in een zware stulp lag weer beter zou worden. Dit geloof werd wel bestreden, maar de Heere heeft dit kind inderdaad genezen. Het eerder verschenen boek is aangevuld met de afscheidspredikatie te Giessendam, de intrèdepredikatie te Ede en de herden-

kingsdienst ter gelegenheid van het 40-jarig ambtsjubileum. Wie Ds. Van der Poel heeft gekend en beluisterd zal ook dit boek zeker ter hand willen nemen.

Ds. J. van Amstel, **Wat geloof je?** 232 blz., f 27,50, Uitgeverij J.J. Groen en Zoon - Leiden.

Het boek van Ds. Van Amstel is het zesde deel in de serie 'Jongerenperspectief' bedoeld voor de leeftijd van 16-21 jaar. In dit tamelijk omvangrijke boek worden de zondagen 8 tot en met 25 behandeld van de Heidelberger Catechismus. Deze zondagen gaan over de Apostolische Geloofsbelijdenis. Op de hem eigen wijze en toonzetting weet de auteur de inhoud van deze zondagen op een begrijpelijke en eenvoudige wijze te verwoorden. Allerlei stemmen die zich in onze tijd laten horen komen aan de orde, waaronder geluiden uit de New Age-beweging. Naast andere boeken over de Apostolische Geloofsbelijdenis kan dit boek zeker dienen om zich te verdiepen in de inhoud van de Apostolische Geloofsbelijdenis.

brood en vis

De Chinese christenen vragen om uw hulp

De Chinese christenen in Zuid-West China die op het platteland wonen, smeken de Nederlandse christenen om hulp. Zij hebben die hulp dringend nodig.

De sterke groei van de huisgemeenten draagt ertoe bij dat er een

tekort is aan schuurkerken.

De kosten van de bouw van een schuurkerk met plaats voor 800 tot 1000 personen zijn

f 34.500,-

Vanwege de grote opkomst is er een

tekort aan bijbels.

Bijbelverspreiding blijft noodzakelijk. Ook vragen zij goed opgeleide Evangelisten. De Bonisa-zending wil een Bijbelgetrouwe opleiding steunen, omdat studerende Evangelisten zelf geen geld hebben.

De nood is groot.

Hoeveel schuurkerken zouden we met uw hulp kunnen bouwen?

Postgiro 31 555 32
Stichting BONISA-zending
Secretariaat: Schoonwaar 17, 2161 HB Lisse of op rek. 33.63.34.613 van de Rabobank te Lisse, t/m Stichting BONISA-zending.
Gemeente van de Rabobank 161523.
Liddering en informatie met of zonder dat u voor veranderingen en schenken kunt aanvragen bij: dr. T. Scheffink, Secretaris, tel. 0527-415063, fax 0527-419305, Dinsdrecht 1, 6301 WL, t/m markt 10.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer (B.K.G.M.)

Reeds velen maakten gebruik van de bemiddeling voor Kraam- en/of Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg nodig en u bezit geen TV, bel dan gerust.

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer

Telefoon 0294-231145, mevr. J. Meijer.

Boekhandel de Jong

Burg. Winklerplein 25
3362 AA Sliedrecht
Tel/Fax 0184 - 412461

Zoek bij ons een boek!
Levering door geheel Nederland.

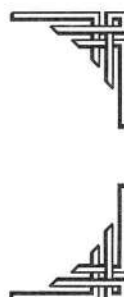
- Wij verzorgen begrafenissen in elke woonplaats op de Veluwe en in Flevoland
- Opbaring zowel thuis als in elk gewenst rouwcentrum
- Ongeacht bij welk begrafenisfonds men (eventueel) is aangesloten
- Dag en nacht bereikbaar
- Geen crematies

Begraffenisverzorging Vos

Het Die 32
3888 KE Uddel
Telefoon 0577 401689

Plaats uw familie berichten in Bewaar het Pand

buro voor architectuur en ruimtelijke ordening d. vroegindewey b.v., architect BNA

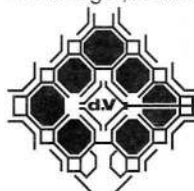
Een dynamisch bureau dat opdrachten ontwerpt en uitwerkt middels geavanceerde tekencomputers; alle overige werkzaamheden zijn eveneens geautomatiseerd.

Het bureau heeft een zeer uitgebreid en gevarieerd opdrachtenpakket in:

- * Utiliteitsprojecten
 - kantoren
 - scholen
 - kerken
 - bedrijvenparken
 - sociale werkplaatsen
 - multi-funktionele gebouwen

- * Woningbouw zoals:
 - gesubsidieerde (premie A - woningwet)
 - bungalows - 2 onder 1 kap
 - renovatie

in de regio, elders in Nederland, alsmede daarbuiten.

buro voor architectuur en ruimtelijke ordening d. vroegindewey b.v., architect bna reg. nr. 1.890126.262

oosthavendijk 46 3241 lk middelharnis tel. 0187-485800
postbus 82 3240 ab middelharnis fax 0187-486910

BKG

Stichting Bureau Kraam- en Gezinshulp

Alle cursisten met zeer goede cijfers geslaagd voor het rijkserkend kraamdiploma!

Wilt u zulke kwaliteit en is er geen TV in het gezin, vraag dan hulp bij de BKG

0318 - 52 77 99

Graag vroegtijdig bellen!

NIEUWE THEOLOGISCHE BOEKEN MET KORTINGEN TOT 85% !!!

- DIRECT BELLEN !! (alles zolang de voorraad strekt!)**